



DARURILE NAȘTERII DOMNULUI

Pastorală la Nașterea Domnului – 2008

Cu harul lui Dumnezeu Cel în Treime, iată-ne din nou în fața marelui praznic plin de lumină al Nașterii Domnului Nostru Iisus Hristos. Bucuriei noastre îi dăm glas cu toții în aceste slăvite zile atât în graiurile minunate ale colindelor noastre strămoșești, cât și în cuvintele de laudă ale imnelor și cântărilor bisericesti, intonate cu emoția minunii și cu fiorul tainei vechii noastre credințe creștinești: „Nașterea Ta, Hristoase, Dumnezeu nostru – spunem –, răsărit-a lumii lumina cunoștinței!”

Praznicul care începe astăzi și durează până la praznicul Arătării Domnului Nostru Iisus Hristos la Iordan, este praznicul luminii și al darului făcut lumii prin trimiterea în ea a Pruncului Iisus, Fiul lui Dumnezeu și Fiul Fecioarei Maria. Așa cum văzuse profetul Isaia cu opt sute de ani înainte: „Domnul ne-a dat un semn: Iată o Fecioară va lua în pântece și va naște fiu”, a cărui venire pe lume înseamnă că: „Dumnezeu e cu noi” (Isaia 7, 14); „Un Prunc s-a născut nouă; un Fiu s-a dat nouă” (Isaia 9, 5). Și tot el mai spune că prin venirea Pruncului născut din Fecioară, a lui Iisus, Fiul lui Dumnezeu, „poporul care ședea în întuneric a văzut lumină mare, și celor ce ședea în lăturea și umbra morții lumină le-a răsărit” (Isaia 9, 1; cf. Matei 4, 16; Luca 1, 79).

Creștinismul, așa cum îl înțelege și îl trăiește Biserica Ortodoxă, este religia luminii:

„Dumnezeu este lumină” (1 Ioan 1, 5) și „Dumnezeu este iubire” (1 Ioan 5, 8), adică dăruire nesfârșită. Este lumină pentru că este iubire și pentru că este iubire luminează. Dumnezeu L-a descoperit ca iubire și ca lumină pe Hristos, Care a și spus despre Sine Însuși: „Eu sunt Lumina lumii. Cel ce Îmi urmează nu va umbla în întuneric, ci va avea lumina vieții” (Ioan 8, 12). De două mii de ani Lumina lui Hristos luminează tuturor. A luminat lumii întregi și a luminat și poporul român. „Lumina – ne spune evanghelistul – luminează în întuneric și întunericul n-a cuprins-o” (Ioan 1, 5) – nici nu o va cuprinde vreodată.

V-am amintit toate acestea fiindcă dorim să ne folosim de acest fericit prilej ca să vă punem la suflet două lucruri de mare însemnătate și două inițiative ale smereniei noastre și ale Mitropoliei Ardealului. Cel dintâi este acesta:

V-am chemat, cum știți, la începutul binecuvântatului Post al praznicului în care ne aflăm ca să petrecem acest mare eveniment al creștinătății într-un chip mai adevărat și mai apropiat de cel în care prăznuiau vechii creștini taina lui minunată. V-am chemat pe toți, preoți și credincioși, ca începând din anul acesta să săvârșim dumnezeiasca Liturghie de cu noapte, mai aproape de timpul în care s-a petrecut minunea dumnezeiască a venirii pe lume a Domnului, însoțită de privegherea de noapte a păstorilor și a îngerilor.

Am considerat important acest lucru nu doar de dragul unei vechi și venerabile tradiții liturgice creștine. Nu uitându-mă la trecut, ci gândindu-mă la prezent și mai ales la caracterul ceresc și nepământesc al credinței noastre, v-am chemat să restaurăm cu ocazia praznicelor mari această practică a vechilor creștini.

Mântuitorul însuși înaintea momentelor celor mai importante ale vieții Sale a petrecut întreaga noapte în rugăciune, să-

dind în firea noastră deprinderea privegheții și dându-ne astfel aceste unice momente de vorbire cu Dumnezeu și prilejuri fericite de creștere în comuniunea cu El.

Primii creștini, imitând pilda Mântuitorului, obișnuiau să anticipeze și să aștepte fiecare sărbătoare și fiecare duminică prin priveghere de toată noaptea, care era împlinită prin săvârșirea dumnezeieștii Liturghii. În felul acesta, ei dădeau expresie vie credinței lor – care nu poate să nu fie și a noastră – că toată viața creștinului este o jertfă, o imitare a vieții Mântuitorului, un drum, o neîncetată trecere dinspre noapte spre zi, dinspre întuneric spre lumină, de la păcat spre sfințenie, de la înfrustare la bucurie, de la foame și post, la ospăț și îndestulare duhovnicească, de la lume la împărăție, de la vremelnicie la veșnicie. În timp ce păgânii și necredincioșii își petreceau

dar și ascetic, prin toate câte a trecut El în timpul vieții Sale pământești.

Cel de-al doilea lucru pe care dorim să vi-l punem la inimă astăzi privește tot o bucurie. Este bucuria prăznuirii jubileului împlinirii a două sute de ani de la nașterea marelui nostru înaintaș, Mitropolitul Andrei Șaguna (1808-1873), părintele nostru, al tuturor ardelenilor ortodocși. Acest jubileu a fost aniversat cum se cuvine în zilele care au precedat nemijlocit praznicul sfântului Apostol Andrei. Mai întâi printr-o sesiune solemnă a Academiei Române și apoi printr-un simpozion ținut la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, ale cărui lucrări au fost binecuvântate de prezența Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, căruia i s-a decernat cu acest prilej titlul de Doctor Honoris Causa al Universității din Sibiu. Pentru ca această bucurie să fie deplină, dorim să o împărțim cu toți fiii noștri sufletești.

Meritele excepționale ale marelui Andrei Șaguna în istoria Bisericii Ortodoxe a românilor din Ardeal sunt bine cunoscute. Ele pot fi ușor rezumate într-un singur cuvânt: **ÎNVIEREA bisericăscă și națională a românilor ortodocși după secole lungi de oprinare și marginalizare.** Sub lunga sa arhipăstorie de 27 de ani, Ortodoxia și românii din Transilvania au ieșit din întuneric la lumină, din sclavie la libertate, din moarte la viață. Așa cum știau deja contemporanii săi, marele Șaguna a fost un „bărbat providențial, trimis

de Dumnezeu pentru fericirea poporului său” (Nicolae Popea). Și într-adevăr, el a fost un adevărat „Moise al românilor”, un nou apostol al transilvănenilor. Marele scriitor Ioan Slavici scria încă în 1880 despre Șaguna că „le-a venit ardelenilor ca un om trimis de Dumnezeu”, iar ardelenii de atunci – strămoșii noștri – „au cunoscut că s-a ivit un Mesia în mijlocul lor”. De aceea, „astăzi chiar – scria tot Slavici – la doar câțiva ani de la mutarea la Domnul a mitropolitului Andrei – creștinii ortodocși din Ardeal îl socotesc între sfinți”.

Este o bucurie nespusă pentru noi – o bucurie unică într-o viață de păstor – să vă dăm vestea cea bună că Sinodul ierarhilor ortodocși din Transilvania socotește că de acum putem vorbi despre Șaguna nu numai ca despre mitropolitul „Andrei cel Mare” al Ardealului, ci și ca despre „Andrei cel Sfânt” al ortodocșilor de pretutindeni. Pregătirile pentru trecerea Mitropolitului Andrei Șaguna în rândul sfinților Ortodoxiei sunt în plină desfășurare. Să ne bucurăm cu toții!

Dar fiindcă sărbătorim 200 de ani de la nașterea marelui Mitropolit, nu putem să o uităm nici pe minunata lui mamă. Acum două sute de ani, cu cinci zile înainte de Nașterea Domnului, pe 20 decembrie 1808, Anastasia Șaguna (1785 – 1833) aducea pe lume într-o familie de aromâni din orașul Mișcolț (în nordul Ungariei de azi), un băiat căruia la botez i s-a dat numele Anastasiu. După 25 de ani, prin intrarea în monahism a tânărului Anastasiu Șaguna, acest nume i s-a schimbat în Andrei, numele Apostolului românilor. Acestei mame dârze și apărătoare eroică prin educația ortodoxă a copiilor ei – care i-au fost luați la moartea soțului pentru a fi crescuți la școli ungurești și catolice – i-l datorăm românii ortodocși pe viitorul Mitro-

(continuare în p. 3)

† Dr. LAURENȚIU STREZA
Arhiepiscopul Sibiului
și Mitropolitul Ardealului

Întruparea Domnului,
temeiul mântuirii omului

„Iată Hristos vine întru ale Sale, să ne unim toți cu
Dânsul prin fapte bune, credincioșilor,
și pe El să-L primim cu suflete și cu inimi bune. Amin.”
(Cânt. 6 – Canonul înainteprăznuirii, ziua a 23-a)

În aceste zile sfinte și pline de încărcătură teologică duhovnicească trăim cu toții mai intens viața îmbelșugată împărtășită nouă prin har în Sfânta Biserică, viață în Hristos prin lucrarea Duhului. De două mii de ani ziua Nașterii Domnului nostru Iisus Hristos se sărbătorește în întreaga creștinătate. Profețiile Vechiului Testament privitoare la Mesia ca și cele făcute către Sfânta Fecioară Maria de către îngerul Gavriil, s-au împlinit acum prin nașterea Mântuitorului Iisus Hristos la „plinirea vremii”, a doua persoană a Sfintei Treimi Care s-a întrupat. În persoana lui Iisus Hristos, umanitatea și dumnezeirea se unesc într-o armonie desăvârșită căci, dacă despărțim dumnezeirea de umanitatea Lui, atunci El ar fi străin față de viața oamenilor, iar dacă mărturisim că Iisus Hristos este numai om, atunci nu poate fi Mântuitor. Acest nume se poate atribui numai lui Hristos, Care este Dumnezeu și om. Fiul lui Dumnezeu și Fiul omului „un nume mai presus de orice nume”, după cum mărturisește Sfântul Apostol Pavel (Filipeni 2, 9).

Și Cuvântul s-a făcut Trup din Duhul Sfânt și din Sfânta Fecioară Maria, Născătoare de Dumnezeu, făcându-se mijlocitor între om și Dumnezeu, vindicând neascultarea și făcându-se pildă de ascultare nouă păcătoșilor, fără de care nu putem dobândi mântuirea. „Căci Fiul Omului a venit să caute și să mântuiască pe cel pierdut” (Lc 19, 10). Domnul a venit în lume să mântuiască pe cei păcătoși (1 Timotei 1, 15). Nicăieri în Sfânta Scriptură nu se arată un alt temei al Întrupării, decât căderea omului. Dumnezeu nu ne mântuiește fără consimțământul nostru, mântuirea nefiind un act de declarație din partea lui Dumnezeu, ci unul de conlucrare între om și Dumnezeu.

Harul nu mântuiește fără voința omului, dar nici voința acestuia fără lucrarea lui Dumnezeu. „Fără de Mine nu puteți face nimic” (Ioan 15, 5).

Fiul lui Dumnezeu a venit între noi să ne înalțe la slava Lui printr-o nouă și duhovnicească naștere a noastră.

La acest praznic duhovnicesc, să ne îndreptăm gândurile și faptele noastre spre cer spre împlinirea faptelor de iubire creștină către frații mai mici ai Mântuitorului Hristos care ne ies în cale și care poartă chipul frumos al Pruncului Iisus Care acum 2000 de ani s-a născut în exil. Să nu privim indiferenți la degradarea familiei, la starea de înfrustare în care se află tineretul țării, ci să ne implicăm mai mult în săvârșirea faptelor de ajutorare.

Rugăm pe Pruncul Iisus născut în peștera Galileii să ne facă părtași bucuriei marelui praznic al Nașterii Sale.

† ANDREI FĂGĂRĂȘANUL
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului



DIN ACTUALITATEA BISERICESCĂ PANORTODOXĂ

Patriarhul Alexei al II-lea al Moscovei a trecut la Domnul

În dimineața zilei de 5 decembrie, Patriarhul Alexei al II-lea al Moscovei și al tuturor rușilor a trecut la cele veșnice, la reședința sa de la Peredelkino, de lângă capitala Rusiei, în etate de 79 de ani.

Sanctitatea Sa s-a născut la 23 februarie 1929 în orașul Tallin (Estonia), urmând în perioada 1947-1949 cursurile Seminarului Teologic din Sankt-Petersburg, în 1953 finalizând și cursurile Academiei Teologice din același oraș. În anul 1950 a fost hirotonit preot la biserica din Johvi (Estonia), iar în 1957 a fost numit paroh al catedralei Uspenski din Tartu și protopop al regiunii cu același nume. La data de 3 martie 1959 a fost tuns în monahism la Lavra Sfânta Treime (Serghiev-Posad), iar în 1961 a fost ales episcop de Tallin și locțiitor de Riga. În același an, episcopul Alexei a fost numit adjunct al Președintelui Departamentului pentru Relații Externe Bisericești al Patriarhiei Moscovei, iar în iunie 1964 a fost ridicat la rang de arhiepiscop, devenind și membru permanent al Sf. Sinod de la Moscova. În această calitate a fost președinte succesiv al anumitor comisii sinodale. În anul 1968, arhiepiscopul Alexei a fost ridicat la treapta de Mitropolit de Leningrad și Novgorod și locțiitor de Tallin. În ziua de 7 iunie 1990 a fost ales de către Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse în demnitatea de Patriarh al Moscovei și al întregii Rusii, fiind întronizat la data de 10 iunie a aceleiași an.

Patriarhul Alexei al II-lea a activat intens pe plan ecumenic, ca membru în Comitetul Central al Consiliului Mondial al Bisericilor (1961-1968); membru al Comisiei „Credință și Constituție” (1964-1968); președinte al Conferinței Bisericilor Europene (1987-1992)



etc. Preafericirea Sa a fost doctor în Teologie al Academiei Teologice din Sankt-Petersburg, doctor honoris causa al mai multor instituții academice de teologie din întreaga lume (Praga, New-York, Belgrad, Tbilisi etc.), primind de-a lungul vremii numeroase alte distincții din partea a diferite state sau Biserici Ortodoxe surori.

Pe data de 6 decembrie 2008, la reședința patriarhală din Peredelkino, sub președinția Mitropolitului Vladimir de Sankt-Petersburg și Ladoga, decanul de vârstă, Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse, alcătuit din 12 ierarhi, după ce a înălțat rugăciune de pomeneire pentru patriarhul Alexei al II-lea, potrivit *Statutului Bisericii Ortodoxe Ruse*, l-a ales prin vot secret pe Mitropolitul Kiril de Smolensk și Kaliningrad în demnitatea de locum tenens de Patriarh al Bisericii Ortodoxe Ruse.

Slujba de înmormântare a Patriarhului Alexei al II-lea a fost săvârșită pe data de 9 decembrie 2008, în Catedrala „Iisus Mântuitorul” din Moscova, iar înhumarea, potrivit dorinței sale, a avut loc în Catedrala „Botezul Domnului” tot din Moscova. Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată la acest eveniment de către Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, însoțit de către Înaltpreasfințitul Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

În mesajul de condoleanțe transmis Sf. Sinod al Bisericii Ortodoxe Ruse în numele ierarhilor, preoților și credincioșilor Bisericii Ortodoxe Române, Preafericitul Părinte Patriarh Daniel afirma: „Patriarhul Alexei al II-lea rămâne în memoria noastră ca un mărturisitor al credinței ortodoxe în vremurile grele ale comunismului, și ca un promotor neobosit al dialogului și cooperării intercreștine și interreligioase. În același timp, înțeleptul Patriarh Alexei al II-lea a reorganizat Biserica Ortodoxă Rusă într-o perioadă de rapide transformări politice și sociale din Europa Răsăriteană, numele său rămânând pentru totdeauna legat de reconstruirea Catedralei „Iisus Mântuitorul” din Moscova, căreia i-a redat măreția de odinioară”.

Slujba înmormântării Patriarhului Alexei al II-lea s-a desfășurat sub protia Sanctității Sale, Patriarhul Ecumenic Bartolomeu I, alături de care s-au aflat pe lângă Preafericitul Părinte Patriarh Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, Patriarhul Ilie al II-lea al Georgiei, Arhiepiscopul Ieronim al II-lea al Atenei și al întregii Grecii, Arhiepiscopul Anastasie al Tiranei și întregii Albanii, Arhiepiscopul Hristofor al Cehiei și Slovaciei, ca și reprezentanți ai Patriarhiei Alexandriei, Antiohiei, Ierusalimului, Serbiei, Bulgariei, Arhiepiscopiei Ciprului, Bisericii Ortodoxe din Polonia, ca și ai Bisericii Ortodoxe din America (OCA), cu care Patriarhia Moscovei întreține relații canonice.

Este evident că moștenirea Patriarhului Alexei al II-lea în Biserica Ortodoxă Rusă este una de substanță. Preafericirea Sa a reușit să redea odată cu căderea comunismului, strălucirea Ortodoxiei Ruse de altădată, construind sau refăcând numeroase lăcașuri de cult, revitalizând învățământul teologic, dând o dimensiune extraordinară operei filantropice și reușind să unească întreaga suflare rusă de pe terra sub propriul său omofor, odată cu gestul de reintegrare în comuniune cu Patriarhia Moscovei a Sinodului Bisericii Ortodoxe Ruse din afara granițelor Rusiei.

Veșnică să-i fie pomenirea!..

(Sursa: www.mospat.ru)
Dr. Ștefan TOMA

MITROPOLITUL IOAN MEȚIANU (1828-1916)

180 de ani de la naștere



În viața Bisericii ardelene s-au perindat de-a lungul timpului personalități importante care au lăsat o amprentă deosebită asupra vieții bisericești a românilor ardeleni. Începând cu mitropolitul Andrei Șaguna (1846-1873), de la a cărui naștere se împlinesc 200 de ani, apoi continuând cu mitropolitul Miron Romanul (1874-1898) și ajungând Ioan Mețianu (1899-1916), personalități

acestor trei ierarhi trebuiesc puse în lumină mai mult ca ele să fie cunoscute mai bine de generațiile viitoare. Născut pe meleagurile Zărneștiului la 9 mai 1828 dintr-o familie a cărei obârșie s-a putut urmări până la începutul secolului al XVI-lea de către Ioan Cavalier de Pușcariu. Tatăl său Bucur Mețianu, cântăreț la biserică dar și un om de frunte al comunității zărneștene, a decedat pe când tânărul Ioan avea vârsta de numai 3 ani.

Mama sa Maria, fiica protopopului Ioan Baiul de la Zărnești, s-a ocupat foarte bine de creșterea fiului său Ioan, sădind în sufletul său sentimentul religiozității. Studiile primare le-a făcut la Zărnești, apoi la școala normală și la gimnaziul romano-catolic în Brașov, urmând ca apoi să treacă la liceul romano-catolic din Cluj. Peste tot s-a dovedit ca un element eminent. În anul 1847 urmează cursurile seminarului teologic din Sibiu, iar după absolvire intră în administrație, mai întâi ca protonotar la Bran, iar apoi la Zărnești, unde va funcționa până în anul 1853, când este hirotonit preot.

Calitățile alese ale tânărului absolvent, zelul său la învățătură, n-au scăpat ochiului ager al mitropolitului Andrei Șaguna, care îl hirotoneste în noiembrie întru diacon și preot în frunța parohiei Râșnov, de unde era soția sa, Maria, fiica preotului Ioan Nan.

La stăruințele fruntașilor politici din Zărnești se stabilește ca paroh în localitatea natală, unde postul devenise vacant. Sosirea lui în Zărnești are loc într-un moment în care zărneștenii se aflau într-o grea încercare de pe urma unui proces în care magistratul din Brașov voia să ia averile și pădurile zărneștenilor. Prin eforturi considerabile reușește să salveze averile și pădurile zărneștenilor.

Este numit mai întâi administrator protopopes (1858), iar apoi, doi ani mai târziu, președintele tactului Bran îl cere în unanimitate ca protopop definitiv. Devenind un colaborator apropiat al lui Șaguna organizează în tractul Branului un protopopiat model atât în domeniul strict bisericesc cât și cel școlar (înființează școli populare cu 2, 3 sau 4 învățători, iar la Bran a înființat o școală centrală la nivelul celor de la Brașov, îngrijindu-se de înzestrarea materială a Bisericilor, dar și a școlilor).

În 31 martie 1867 intervine în viața protopopului Ioan Mețianu o mare durere, soția sa decedează, iar el va trebui să se ocupe de creșterea celor 4 fii minori. Activitatea sa în protopopiatul Branului a fost răsplătită, căci mitropolitul Andrei Șaguna recomandă regelui decorarea lui Mețianu cu ordinul „crucea de aur”.

În anul 1874, în urma alegerii lui Miron Romanul în scaunul mitropolitan al Ardealului, Ioan Mețianu este ales ca vicar la Oradea, iar un an mai târziu (1875), episcop al Aradului. În noua sa calitate s-a dovedit un bun chivernisitor al eparhiei arădene în toată perioada secolului al XIX-lea și până la istoricul an 1918, putând fi considerat ca al treilea ctitor al ei, după întemeietorul ei Isaia Diaconovici și restauratorul ei de la mijlocul secolului al XVIII-lea Sinesie Jivanovici.

Din realizările sale în eparhia Aradului amintim: reorganizarea și consolidarea institutului teologic și preparandia, înființarea unor fundații de ajutorare, dar și a unui periodic „Biserica și Școala”.

În anul 1879, când a înființat tipografia diecezană a Aradului pe cheltuială proprie, în sedința sinodului arhiepiscopar anunța: „Am înființat această tipografie ca să fim în stare a înzestra școlile noastre cu cele mai bune și ieftine cărți și așa să răspândim în publicul nostru în general și în special în clerul și corpul nostru didactic, tot mai multă lumină.”

După moartea mitropolitului Miron Romanul, la 31 decembrie 1898 Congresul Național Bisericesc îl alege pe Ioan Mețianu mitropolit al Ardealului, având 64 de voturi, iar Nicolae Popea 41 de voturi.

După instalarea sa în scaunul mitropolitan, în prima ședință pune în discuție construirea unei catedrale. Chiar dacă această catedrală mitropolitană din Sibiu a fost construită în timpul pastoririi lui Ioan Mețianu, nu trebuie omis faptul că pentru această catedrală s-au făcut colecte încă din timpul mitropolitului Andrei Șaguna. Piatra fundamentală a catedralei este pusă în anul 1902, iar sfințirea are loc în anul 1906. Un merit deosebit al său este și acela de a fi ridicat o nouă clădire pentru Institutul Teologic din Sibiu (1914), clădire care dăinuie și astăzi.

Întreaga sa activitate s-a desfășurat de-a lungul unei perioade critice pentru ardeleni și anume dualismul austro-ungar, în timpul căruia Mețianu s-a dovedit un mare apărător al românilor, ridicând de multe ori glasul împotriva legilor de maghiarizare care îi afecta pe locuitorii Transilvaniei.

După o activitate deosebită, la data de 3 februarie 1916 mitropolitul Ioan Mețianu a trecut la cele veșnice, fiind înmormântat în cimitirul bisericii din Sibiu-Cetate, alături de alte două personalități importante ale vieții bisericești ardeleni: Miron Romanul și Vasile Moga.

La moartea sa majoritatea ziarelor de atunci scriau despre pierderea acestui mare ierarh, pe care îl comparau cu Moise, cel care a condus poporul spre pământul făgăduinței. De aceea astăzi, la împlinirea a 180 de ani de la nașterea sa, este important să scoatem în evidență personalitatea acestui mare ierarh subliniind calitățile de foarte bun reorganizator al vieții bisericești și școlare.

Muzeograf-teolog Nicolae BLAJ

Prof. Dr. Dr. h.c. mult. ADOLF MARTIN RITTER a împlinit vârsta de 75 de ani

Anul acesta, Prof. Dr. Adolf Martin Ritter, Profesor emerit de Patrologie la Facultatea de Teologie Evanghelică a Universității Karl Ruprecht din Heidelberg a împlinit 75 de ani. Născut la 23 noiembrie 1933 în localitatea Schwarzenborn am Knüll din Hessen ca al șaselea copil al pastorului luteran Walter Ritter și al soției sale Ilse, născută Suabedissen, Profesorul Ritter a copilărit în perioada grea a celui de-al Doilea Război Mondial și a vremii de criză care a zguduit Germania după a doua conflagrație mondială. Familia sa a plătit un preț greu ororilor războiului: tatăl său a fost declarat ca dispărut de război, din aprilie 1945, iar un frate mai mare a murit pe front. Născut într-o familie cu adânci tradiții luterane, crescut în spiritul aceleiași confesiuni, tânărul Martin a studiat teologia evanghelică la Marburg, Heidelberg și Göttingen, unde a susținut, în februarie 1958 ceea ce în sistemul educațional german se numește „primul examen teologic”.

După absolvire, faimosul patrolog Hans Freiherr von Campenhausen l-a acceptat la un program de doctorat sub îndrumarea sa. Imediat după acceptare a plecat să studieze teologie vreme de un an (1958-1959), ca bursier al Consiliului Mondial al Bisericilor, la Universitatea din Atena. După această perioadă de experiență a Ortodoxiei a fost, vreme de doi ani, asistent al Profesorilor Adam și Anzla la Școala Teologică din Bethel. Pe lângă munca deloc ușoară de asistent și alte obligații legate de șederea la Bethel, precum asistență spirituală și rostirea de predici, A. M. Ritter a reușit să-și redacteze teza de doctorat cu titlul *Sinodul de la Constantinopol și simbolul său* pe baza căreia, în noiembrie 1962 a obținut la Heidelberg titlul de doctor în teologie. Lucrarea a devenit, după publicare, faimoasă, fiind primul studiu teologico-istoric care a dovedit definitiv autenticitatea simbolului niceo-constantinopolitan.

Între timp a început și cursul de specializare practico-teologic, obligatoriu în Biserica Evanghelică din Germania pentru a deveni pastor, pe care l-a absolvit în septembrie 1962 („al doilea examen teologic”), după care a fost hirotonit pastor. După ce vreme de un an a slujit ca pastor, din octombrie 1963 a devenit asistent al Prof. Carl Andresen la Facultatea de Teologie din Göttingen, Departamentul de Teologie patristică. La 6 noiembrie 1970 și-a susținut lucrarea de habilitare cu titlul *Charisma la Ioan Hrisostom și în vremea lui*. La 16 februarie 1971 a fost numit profesor universitar, calitate în care a predat mai întâi la Marburg, iar din 1980 la Heidelberg.

Maniera în care își preda cursurile și seminariile, studiile și tratatele de teologie pe care le-a scris, deschiderea sa spre dialog; toate acestea au făcut din Profesorul Ritter o autoritate de nivel mondial în materie de teologie istorică și patrologie. Pentru a susține această afirmație este suficient să amintim că vreme de 12 ani a fost membru al Comitetului executiv al Asociației internaționale de studii patristice, dintre care 4 ani a fost președintele acestei prestigioase organizații. A fost, vreme de 4 ani vice-președinte și președinte al Secțiunii de Istorie bisericească din cadrul Societății Științifice pentru Teologie, precum și a Secțiunii de Istorie bisericească a Asociației Teologilor Germani. În 1992 a fost ales în Comisia patristică a Academiei Germane de Științe a cărei președinție o deține din toamna anului 1996. Din 1992 a devenit Visiting Fellowship la Universitatea Cambridge.

Față de Biserica Ortodoxă și teologia ei, Prof. Ritter are o prețuire deosebită, născută, desigur, din preocuparea de o viață pentru viață și opera Sfinților Părinți, dar și din perioada cât a cunoscut Ortodoxia în mediul ei, studiind vreme de un an la Atena. Ca urmare a acestei iubiri față de Ortodoxie, din 1982 a condus – după retragerea Prof. Friedrich Heyer, un alt mare prieten al Ortodoxiei – desfășurarea la Heidelberg, la fiecare doi ani, a „Seminariilor de teologie sud-est europene” organizate de Facultatea de Teologie din Heidelberg și Societatea Europa de Sud-Est, Filiala Mannheim-Heidelberg. La aceste seminarii au participat și profesori de la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Sibiu. Tot în anul 1982, Profesorul Ritter a fost chemat pentru prima dată să țină prelegeri la Facultatea de Teologie Ortodoxă din Sibiu. Primirea excelentă de care s-au bucurat aceste prelegeri, dar și deschiderea manifestată de partea ortodoxă românească a dus la formarea unei tradiții pentru Prof. Ritter, care a fost prezent aproape în fiecare an în România la Sibiu, iar după înființarea altor Facultăți de Teologie la Cluj, Oradea, Arad și Timișoara acestea s-au bucurat și ele de suportul lui științific.

Ajutorul dat teologiei ortodoxe românești s-a concretizat, de asemenea, și prin încheierea unui acord între Facultatea de Teologie din Heidelberg și Facultatea de Teologie Ortodoxă din Cluj, în urma căruia, în cadrul Programului European Socrate-Erasmus, mai mulți studenți ortodocși au avut posibilitatea de a studia la Heidelberg. De asemenea, prin mijlocirea sa, o serie de absolvenți de teologie au avut posibilitatea de a studia mai mulți ani la Heidelberg sub îndrumarea sa, cu finanțarea Bisericii Evanghelice Germane. Cu profund respect față de personalitatea Profesorului Ritter, sunt mândru că și eu m-am numărat printre cei care s-au bucurat de sprijinul și îndrumarea lui. Pentru ortodocșii români care au studiat la Heidelberg și i-au cerut îndrumarea, Profesorul Ritter a fost un excelent pedagog și un coordonator științific competent și categoric. Celor interesați de studiul patrologiei le recomandă studiarea profundă a limbilor clasice, fără de care patrologul nu poate cerceta competent. Abia apoi recomandă studiarea literaturii secundare. Profesorul Ritter este deosebit și pentru faptul că relația sa cu studenții nu se limita la îndrumarea științifică, ci adesea ne invita la el acasă, mai ales de Crăciun și de Paști, încercând astfel să ne devină mai familiar și să ne facă să simțim mai puțin lipsa familiei în timpul sărbătorilor celor mai importante.

Contribuția sa la dezvoltarea patrologiei românești a fost recunoscută prin decernarea de către Facultățile de Teologie din Cluj (2000) și Oradea (2002) a titlului de doctor honoris causa. Cei care îi sunt ucenici încearcă să-i facă cunoscută opera sa teologică în România, traducând o parte din studiile sale. La acest ceas aniversar, nu pot să spun decât: Mulțumim! și La mulți ani, Maestre!

Pr. Lect. Dr. Daniel BUDA

ACADEMIA ROMÂNĂ

Secția de Filozofie,
Teologie, Psihologie
și PedagogieSecția
de Științe istorice
și ArheologieSesiune științifică dedicată
mitropolitului Andrei Șaguna

Marti, 25 noiembrie 2008, începând cu ora 10.00, în Aula Academiei Române din București a avut loc o sesiune științifică dedicată comemorării bicentinarului Mitropolit Andrei Șaguna.

Lucrările sesiunii au fost deschise de către Dl. acad. Dan Berindei, vicepreședinte al Academiei Române, care a elogiat personalitatea unuia dintre primii membri de onoare ai acestei înalte instituții de cultură a țării. Domnia Sa a arătat că Șaguna a fost cinstit cu acest titlu în 1871, înaintea lui existând doar două nume pe lista membrilor de onoare: principele Carol I și episcopul Dionisie Romano al Buzăului (un ardelean originar din Săliștea Sibiului).

Motivația alegerii sale la Academie a fost înaltul prestigiu de care se bucura ca slujitor al Bisericii, ales om de cultură, cu o impresionantă operă scrisă, întemeietor de publicații cu dăinuire până în ziua de azi, traducător și editor al Bibliiei, ctitor de instituții culturale și școli populare, apărător al drepturilor naționale și religioase ale românilor transilvăneni.

Înaltpreașfințitul Dr. Laurențiu Streza, al nouălea succesor al ierarhului de pioasă memorie, în scaunul mitropolitan de la Sibiu, a susținut comunicarea: „Mitropolitul Andrei Șaguna - o viață de sfințenie”. Într-adevăr, prin credința sa puternică, prin profunzimea trăirii a adevărului credinței, prin viața de asceză și nevoițe duhovnicești, prin lupta purtată cu toate potrivnicile vieții, prin jertfelnicia cu care a apărât drepturile fiilor săi duhovnicești, prin grija cu care i-a menținut pe aceștia în credința ortodoxă, într-o vreme în care prozelitismul îl asalta din toate părțile, prin suferințele îndurate până în ultimul ceas al vieții, pentru toate acestea și încă pentru multe fapte creștinești nepomenite, viața lui Șaguna se învederează a fi fost o viață de sfințenie.

Considerații ca cele de mai sus au determinat decizia conducerii eparhiale de a înainta Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române propunerea de canonizare a omului cu viață sfântă, care a fost mitropolitul Andrei Șaguna.

Dl. acad. Alexandru Surdu, președintele Secției de Filozofie, Teologie, Psihologie și Pedagogie a Academiei Române a prezentat comunicarea: „Andrei Șaguna și idealul unității românilor de pretutindeni”. Am mai arătat și într-alt material din acest număr al „Telegrafului Român” că Dl. academician este absolvent al Colegiului Național „Andrei Șaguna” din Brașov, fapt ce l-a stimulat în a contura cu multă competență această importantă latură a activității mitropolitului Andrei Șaguna.

Părintele prof. dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române, a circumscris personalitatea și activitatea vrednicului ierarh în istoria Bisericii din Ardeal. De reținut adevărul incontestabil că, nu doar în relativ scurta sa viață, ci și în toată perioada istorică ce a urmat, mitropolitul Andrei Șaguna a continuat să fie o prezență proeminentă ceea ce credem noi că va fi hotărâtor în decizia sinodală de canonizare a acestui mare bărbat al Transilvaniei și al întregii țări.

Pr. prof. univ. dr. Ștefan Buchiu, decanul Facultății de Teologie „Patriarhul Iustinian” din București, a vorbit despre „Personalitatea polivalentă a mitropolitului Andrei Șaguna”, stăruind asupra aspectelor care n-au fost abordate în luările de cuvânt ale antecessorilor. În concret, vorbitorul a menționat contribuția lui Andrei Șaguna la organizarea și înființarea de „școli populare” (numărul acestora ridicându-se în timpul său la peste 800), la înființarea de școli gimnaziale și în mod special la reorganizarea Școlii clericale aflată sub atenta sa oblauire.

Disciplina clerului, organizarea de colecte pentru opere de binefacere, tipărirea de cărți de cult, manuale școlare, tratate de Teologie, ridicarea nivelului cultural al fiilor săi duhovnicești, consolidarea familiei și încă multe aspecte ale acestei cu adevărat polivalente personalități a mitropolitului Șaguna au fost evidențiate de către vorbitor.

Conf. univ. dr. Paul Brusanowski, de la Facultatea de Teologie din Sibiu, l-a prezentat pe „Șaguna ca organizator și legiuitor al Bisericii”. Două aspecte esențiale ale activității sale au fost evidențiate cu preponderență: reînființarea Mitropoliei Ardealului și autonomia acesteia printr-o lege valabilă și astăzi: „Statutul organic”.

În finalul lucrărilor sesiunii științifice a luat cuvântul Dl. acad. prof. univ. dr. Aurel Papari, rectorul Universității „Andrei Șaguna” din Constanța și al Fundației care poartă același nume. Această intervenție a însemnat de fapt omagiul pe care comunitatea de aromâni din Dobrogea, din toată țara și din Europa l-a adus acestui providențial bărbat pentru românii transilvăneni, în sfertul de secol cât le-a fost părinte mult iubitor și veghetor asupra destinului lor.

În aceeași zi, la ora 14.00 a avut loc o altă sesiune de comunicări consacrată lui Andrei Șaguna, la Academia Oamenilor de Știință.

A rostit cuvântări de omagiere a mitropolitului Șaguna: general Vasile Căndea, președintele Academiei Oamenilor de Știință, rectorul acad. dr. Aurel Papari de la Constanța, pr. prof. dr. Mircea Păcurariu, membru corespondent al Academiei Române, Prof. dr. Constantin Bălăceanu-Stolnici, membru de onoare al Academiei Române, prof. dr. Alexandru Surdu, membru titular al Academiei Române și conf. dr. arh. Sergiu Nistor, din partea Comitetului Național Român pentru UNESCO.

Evidențiind toate aceste manifestări comemorative ne putem întări convingerea că mitropolitul Andrei Șaguna a lăsat un strălucit nume în istoria Bisericii noastre, a țării dar și în întreg spațiul european marcat de lupta popoarelor acestui bătrân continent pentru apărarea identității lor naționale, lingvistice, confesionale și pentru afirmarea lor pe plan cultural, economic, social și politic.

Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

EPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ DIN UNGARIA

Simpozion dedicat comemorării
MITROPOLITULUI ANDREI ȘAGUNA

Memoria vrednicului de pomenire mitropolit Andrei Șaguna a fost cinstită și pe meleagurile unde a văzut lumina zilei. Astfel, în data de 11 decembrie 2008, Episcopia Ortodoxă Română din Ungaria, cu sediul în orașul Giula, a organizat o importantă întrunire comemorativă sub genericul: „**Mitropolitul Andrei Șaguna, personalitate marcantă a Bisericii Ortodoxe Române și a culturii românești.**”

Moderatorul întrunirii care a început la ora 10.00, la Centrul Cultural Român, din cadrul Liceului „Nicolae Bălcescu”, din Giula, a fost Preașfințitul Episcop Siluan Manoilă, titularul acelei eparhii și membru al Sfântului Sinod al Bisericii Ortodoxe Române. Preașfinția Sa a adresat un cuvânt de bun venit participanților și a evidențiat faptul că în toate comunitățile românești din țara vecină se fac slujbe de pomenire pentru odihna sufletului marelui ierarh, care s-a născut în 20 decembrie 1808, în localitatea Mișcolț din Ungaria, unde a și urmat clasele elementare, și o parte dintre cele gimnaziale, la școala greco-valahă de acolo. Tot în Ungaria, la Budapesta, și-a făcut și studiile universitare, frecventând Facultățile de Filosofie și Drept.

Precum se știe, familia viitorului mitropolit al Ardealului făcea parte din comunitatea macedo-română din Ungaria, care a dat personalități cu un rol atât de benefic în viața românilor transilvăneni.

Pomenind despre participanții la acel moment comemorativ vom arăta că între aceștia s-au numărat personalități din țara vecină și din România.

Înaltpreașfințitul Dr. Laurențiu Streza, arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului, s-a aflat în fruntea delegației de ierarhi și profesori din care au făcut parte: P.S. Calinic Argatu, episcopul Argeșului și Muscelului, P.S. Sofronie Drincec, episcopul Oradiei și Bihorului, P.S. Nicodim Nicolăescu, episcopul Severinului și Strehăiei, P.S. Timotei Sevișiu, episcopul Aradului, lenopolei și Hălmașului, P.S. Lucian Lugojanul, episcop-vicar al Arhiepiscopiei Timișoarei, pr. prof. dr. Mircea Păcurariu de la Facultatea de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu.

Din partea autorităților de stat și a unor instituții de cultură din România menționăm prezența Dlui prof. univ. dr. Nicolae Bocșan, prorectorul universității „Babeș Bolyai” din Cluj-Napoca, Dnei Ligia Mirișan, director al Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Bihor, Dlui dr. Aurel Chiriac, Directorul Muzeului Țării Crișurilor din Oradea, Dlui Stelian Gomboș din partea Ministerului Culturii și Cultelor.

Din partea asociațiilor culturale și administrative ale românilor din Ungaria au

participat: Dl. Traian Cresta, președintele Autogovernării pe Țară a românilor din Ungaria, Dr. Ioan Ciotca, președintele Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria, Dna prof. Maria Gurzău Ceglédin, directoarea Liceului românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula și Dna prof. Maria Berenyi, directoarea a Institutului de Cercetări din Ungaria.

După cuvântul de salut al ierarhului locului, s-a adresat participanților I.P.S. dr. Laurențiu Streza, arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului, care și-a exprimat încredințarea că într-o zi ca cea în care s-au adunat mai mulți români spre a-l pomeni pe părintele lor duhovnicesc care a fost Andrei mitropolitul, duhul lui este cu siguranță printre ei, ocrotindu-i așa cum a făcut în toată vremea și în tot locul. Anul 2008 a constituit o dovadă că românii, oriunde s-ar afla, nu uită să aducă cinstire vrednicilor lor înaintași, pe unii dintre ei, cum este și cazul mitropolitului Șaguna, înconjurându-i cu un cult de adevărată venerație. Pe toată durata acestui an, românii din țară și din toate comunitățile românești risipite prin lume l-au pomenit și s-au rugat pentru odihna sufletului acestui mare ierarh.

Un cuvânt de pioasă cinstire a mitropolitului Andrei a rostit și Dna prof. Maria Gurzău, directoarea Liceului „Nicolae Bălcescu”.

Preașfințitul Sofronie Drincec, episcopul Oradiei și Bihorului, care a fost primul ierarh al nou-înființatei Episcopii românești din Ungaria, a adus cu acest prilej omagiul și sentimentele fieșii ale bihorenilor față de cel care a reprezentat pentru ei iubitor și ocrotitor părinte și înțelept conducător, în vremuri când soarta le-a fost mașteră.

Dl. prof. univ. dr. Nicolae Bocșan, prorectorul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, a vorbit despre o moștenire culturală lăsată de mitropolitul Andrei Șaguna, și anume Biblia pe care a diortosit-o și tipărit-o la Sibiu, între 1856-1858.

P.C. pr. prof. dr. Mircea Păcurariu a fost cel care a dat contur personalității unuia dintre cei mai mari ierarhi pe care i-a avut Biserica Ortodoxă Română, până astăzi. Înscriserie numelui său în calendarul sfințeniei creștine rămâne ca o datorie de conștiință a noastră, a celor de astăzi în numele celor care au fost înaintea noastră și prin slujirea cărora s-a sfințit pe sine însuși.

Cu emoție în glas, Dna prof. Maria Berenyi, directoarea Institutului de Cercetări din Ungaria a vorbit despre familia mitropolitului Șaguna și mai ales despre chipul ales al celui care l-a adus pe lume și care a fost Anastasia Șaguna.

Dna Ligia Mirișan, directoarea a Direcției pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Bihor a prezentat un mesaj din partea acestei instituții județene.



CAIET PROGRAM

MITROPOLITUL ANDREI ȘAGUNA,
PERSONALITATE MARCANTĂ
A BISERICII ORTODOXE ROMÂNE
ȘI A CULTURII ROMÂNEȘTI

Preașfinții Calinic al Argeșului, Nicodim al Severinului, Timotei al Aradului, Lucian al Caransebeșului și Paisie Lugojanul au rostit cuvânt de cinstire și de pomenire în numele slujitorilor sfințelor altare și ale credincioșilor din eparhiile pe care le păstoresc.

Între orele 12.00-14.00 a avut loc o masă rotundă având ca obiectiv discutarea oportunității așezării, la sediul Episcopiei din Giula a unei statui a mitropolitului Șaguna și organizarea unui muzeu al Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria.

În pauza de prânz a fost proiectat un film despre viața și activitatea mitropolitului Andrei Șaguna, realizat prin purtarea de grijă a preotului Aurel Bean, licențiat al Facultății de Teologie „Andrei Șaguna”, azi angajat al Televiziunii din Szeged, Secția Română.

Programul comemorativ „**Bicentener mitropolit Andrei Șaguna**” s-a încheiat, în după-masa acelei zile de 11 decembrie 2008, cu un program cultural susținut de grupul psaltic „Katharsis” din Caransebeș dirijat de Alin Buliga, de sextetul „D'al Segno” din Oradea - soliști Florina și Florin Mariș Hinsu și de actorul Teatrului de Stat din Oradea-Daniel Vulcu.

Se cuvine să subliniem încă o dată meritul Episcopiei Ortodoxe Române din Ungaria în organizarea acestui important eveniment, dar să subliniem și contribuția unor instituții de cultură din țară, precum Direcția pentru Cultură, Culte și Patrimoniu Cultural Național Bihor, Muzeul Țării Crișurilor din Oradea, Asociația pentru Cultură, Spiritualitate și Dezvoltare a Relațiilor Transfrontaliere din Oradea.

În egală măsură trebuie evidențiată contribuția partenerilor de organizare a simpozionului care au fost: Ambasada Română din Budapesta, Consulatul General Român din Szeged, Autogovernarea pe Țară a Românilor din Ungaria, Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria, Teatrul de Stat din Oradea și Liceul românesc „Nicolae Bălcescu” din Giula.

Pr. prof. dr. Dumitru ABRUDAN

Darurile Nașterii Domnului

(urmare din p. 1)

Fără veghea ei neadormită, de înger păzitor, copilul Șaguna putea fi pierdut pentru totdeauna pentru ortodoxie și pentru românism. Și fără Șaguna unde am fi fost astăzi noi, ortodoxii români din Transilvania? De aceea, așa cum bine s-a spus, „amintirea Anastasiei Șaguna trebuie păstrată și cinstită cu sfințenie” (Ioan Lupăș). Fiindcă ea l-a născut de două ori - atât după trup, cât și după duh pentru credința ortodoxă - pe cel ce avea să aducă învierea noastră în veacul acesta.

Iată, iubiiții mei, v-am pus acum la inimă minunatele daruri pe care ne le aduce acum taina Nașterii lui Dumnezeu ca Prunc în noaptea istoriei și în sărăcia peșterii și a iesle! Pe de-o parte, privegherea în noaptea sfântă pentru a trăi cu adevărat cu emoție și schimbare a vieții bucuria întâlnirii cu Domnul întrupat. El se naște la fiecare dumnezeiască Liturghie în peștera de taină care e altarul sfințelor noastre biserici și vrea să fie primit în ieslea inimilor noastre curățite și sfințite prin post și priveghere.

Pe de altă parte, Mitropolitul Andrei cel Mare și Sfânt, întocmai cu Apostolii, și vrednică sa mamă, Anastasia cea sfântă - luptători pentru Ortodoxie! Ce minunate pilde de creștinism autentic și pentru noi, românii secolului XXI! Cu nimic mai prejos decât sfinții Împărați Constantin cel Mare și Mama sa Elena, sau decât sfinții frați din Capadocia și Părinți ai Bisericii, Vasile cel Mare și Grigorie al Nyssei și sora lor mai mare Macrina!

Iată cuvintele pline de dragoste cu care se adresa marele și sfântul Mitropolit Andrei Șaguna ortodoxilor români din Ardeal, strămoșii noștri, la Nașterea Domnului din anul 1852: „Cântarea îngerilor din cer la Nașterea Unuia

Născut Fiul Său este temeiul bucuriei celei mari pe care o simte astăzi tot sufletul creștinesc. O simțire de mare bucurie se deșteaptă astăzi în sufletul meu, căci simt și cunosc mărimea și sfințenia Crăciunului. Tot ea mă îndeamnă la înlocuirea acestei epistolii. Ca făcând aceasta să fiu astăzi duhovnicește între voi și plin de bucurie sufletească să prăznuiesc cu voi ziua cea mare și minunată a Nașterii Domnului Nostru Iisus Hristos. Și ca să vă trimisă și hrană sufletească, care să îndulcească zilele voastre pe pământ și să vă pregătească cale sigură către Împărăția lui Dumnezeu.”

Noi astăzi ne împărtășim de darurile cerești ale bucuriei veșnicei Împărății aduse în lume prin întruparea, jertfa și învierea Fiului lui Dumnezeu. Bucuria noastră a Crăciunului este darul lui Dumnezeu, dar este în același timp și darul sfinților neamului nostru. Nu putem uita însă că bucuria noastră a fost prețuită cu sânge, cu scumpul sânge al Mântuitorului, dar și al mucenicilor Lui. Nu trebuie să uităm pentru ce și-au dat viața atâția și atâția oameni aleși ai poporului nostru. Oare putem rămâne indiferenți la scăderea demografică dramatică a populației românești? Oare putem ignora distrugerea și pustiirea satelor noastre, decăderea morală a societății? Oare putem trece cu vederea criza morală profundă prin care trecem, delăsarea și laxismul și indiferența noastră? Pentru că toți suntem copleșiți de atâtea greutăți materiale și spirituale și toți căutăm soluția care să ne scoată din starea în care ne aflăm, iată, în aceste zile de sărbătoare, prin pilda vieții marelui mitropolit Andrei Șaguna, Biserica vrea să ne îndemne să ne aducem aminte că noi, românii, întotdeauna am avut necazuri mari în decursul zbuciumatei noastre istorii, dar le-am biruit pe toate pentru

că am avut resorturile, pârgurile unei vieți interioare bogate, câștigate prin apropierea de Dumnezeu, prin împărțirea de Sfintele Taine, prin viața de asceză, prin paza sfințelor Sale porunci. Străbunii noștri au trecut peste toate fiindcă au știut să trăiască simplu, smerit și curat ca și înaintașii lor în comunități, uniți în jurul preotului și al ierarhului, participând la Sfânta Liturghie, păzind poruncile lui Dumnezeu și ascultând sfaturile duhovnicilor. Dar noi ne-am depărtat de simplitatea și curăția originară a poporului nostru. Cultura mass-media la care toți suntem conectați ne învață cum să trăim, cum să ne îmbrăcăm, cum să mâncăm, cum să ne vaccinem, ca să nu ne mai îmbolnăvim, cum să ne împrumutăm, ca să dobândim și să dorim mereu bunuri materiale, făcând din noi niște oameni însingurați, niște consumatori, niște robi ai propriilor noastre plăceri, dar și ai unor interese atât de străine de neamul nostru românesc. Aceasta este principala cauză a suferinței noastre: depărtarea de Dumnezeu.

Să ne trezim așadar cu toții din această amorțire, să alergăm cu tot sufletul la Biserica, să urmărim sfinților neamului românesc, să ne arătăm toți copii ai lui Dumnezeu, frați ai lui Hristos, prin gustarea din viața Lui prin Sfintele Taine. Să ne întoarcem la frumusețea și curăția vieții strămoșilor noștri, să renunțăm la patimile egoiste, omorându-ne „mădularile... cele pământenești adică: desfrânarea, necurăția, patima, pofta cea rea și lăcomia, care este închinare la idoli...” (Col. 3, 5-8), lepădând mânia, defăimarea, cuvintele de rușine, judecarea aproapelui, pizma și invidia pentru ca astfel dumnezeiescul Prunc din ieslea Betleemului să se nască pururi și să crească în inimile noastre.



AGENDA PASTORALĂ A Î.P.S. DR. LAURENȚIU STREZA Arhiepiscopul Sibiului și mitropolitul Ardealului – 1-15 noiembrie 2008 –



• **Sâmbătă, 1 noiembrie.** A oficiat la Cimitirul central din Sibiu slujba de parastas întru pomenirea părintelui profesor Aurel Jivi.

• **Duminică, 2 noiembrie.** A oficiat slujba de sfințire a Bisericii „Sf. Cuv. Parascheva” din localitatea Slimnic, protopopiatul Sibiu. A săvârșit Sf. Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. L-a hirotesit pe P.C. Pr. George Piț întru iconom. Seara a asistat la slujba Vecerniei la Catedrala mitropolitană, iar apoi a participat la procesiunea ducerii Sf. Moaște ale Sf. Mc. Gheorghe la Biserica Sf. Evanghelist Luca din Sibiu.

• **Luni, 3 noiembrie.** A avut program de audiențe.

• **Marti, 4 noiembrie.** A predat cursuri de Teologie Liturgică la Facultatea de Teologie. A prezidat conferința preoțească „Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere” în Aula „Mitropolit Ioan Mețianu” de la Facultatea de Teologie din Sibiu. A avut program de audiențe.

• **Miercuri, 5 noiembrie.** A oficiat slujba de punere a pietrei de temelie la Biserica „Nașterea Maicii Domnului” a parohiei Brașov-Carpați.

• **Joi, 6 noiembrie.** A participat la Biblioteca Astra din Sibiu, la festivitatea de deschidere a Târgului Național de Carte și Revistă Religioasă. Cu această ocazie a rostit o alocuțiune.

• **Vineri, 7 noiembrie.** A prezidat ședința permanentă operativă a Arhiepiscopiei Sibiului. A predat cursuri de Teologie Liturgică la grupele de master ale Facultății de Teologie.

• **Sâmbătă, 8 noiembrie.** Sărbătoarea Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil. A oficiat slujba de sfințire a Bisericii „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” din localitatea Geacăș, protopopiatul Mediaș. A săvârșit Sf. Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură. L-a hirotesit pe PC paroh Nicolae Lucian Cismaș întru sachelar. În aceeași zi a vizitat șantierul Bisericii „Sf. Treime” din localitatea Șmig, protopopiatul Mediaș. Seara a oficiat slujba Vecerniei la Biserica „Sf. Trei Ierarhi” din localitatea Blăjel, protopopiatul Mediaș. În aceeași seară a participat la festivitatea prilejuită de inaugurarea Primăriei și a Căminului Cultural din Blăjel.

• **Duminică, 9 noiembrie.** A săvârșit Sf. Liturghie și a adresat credincioșilor un cuvânt de învățătură la Biserica „Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil” din localitatea Șura Mică, protopopiatul Sibiu. L-a hirotonit întru diacon pe tânărul teolog Gheorghe Radu Gărbacea și l-a hirotesit întru stavrofor pe PC pr. Ilie Fleșer. În aceeași zi, a oficiat slujba de binecuvântare a lucrărilor făcute la casa parohială și slujba de sfințire a unei troițe amplasate în centrul localității.

• **Luni, 10 - Joi, 13 noiembrie.** A participat la Mănăstirea Tismana, la Congresul Facultăților de Teologie Ortodoxă din țară.

• **Sâmbătă, 15 noiembrie.** A participat, la a 103-a Adunare Generală a „Astrei”, organizată în sala festivă a Bibliotecii Astra. În cadrul acesteia a rostit o prelegere comemorativă a Mitropolitului Andrei Șaguna, de la a cărui naștere se împlinesc 200 de ani.

Pr. Dr. Cristian VAIDA



ITINERAR PASTORAL AL P.S. ANDREI FĂGĂRĂȘANUL

Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sibiului
– 1-15 noiembrie 2008 –



• **Sâmbătă, 1 noiembrie.** A slujit Sfânta Liturghie, iar seara vecernia și litia în Catedrala Mitropolitană.

• **Duminică, 2 noiembrie.** A slujit Sfânta Liturghie la Catedrala Mitropolitană. În seara aceeași zile a participat alături de ÎPS Sa Laurențiu la procesiunea cu moaștele Sfântului Mare Mucenic Gheorghe, care au fost depuse la biserica „Sfântul Evanghelist Luca” din Sibiu.

• **Marti, 4 noiembrie.** A slujit Sfânta Liturghie la capelă. Susține apoi o conferință la ASCOR – Sibiu; seara, vecernia în Catedrala Mitropolitană.

• **Vineri, 7 noiembrie.** A participat la conferința medicilor paleativi organizată la Poiana Brașov, și care a avut tema „Despre suferință din punct de vedere ortodox”.

• **Sâmbătă, 8 noiembrie.** A slujit dumnezeiasca Liturghie la biserica „Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil” din parohia Valea Viilor, protopopiatul Mediaș, hirotesind întru sachelar pe pr. Petru Acatrinei. În seara aceeași zile a participat la slujba de priveghere la Schitul „Sfântul Nectarie” (com. Șinca Veche).

• **Duminică, 9 noiembrie.** A oficiat dumnezeiasca Liturghie la Schitul „Sfântul Nectarie”, hirotonind întru ieromonah pe ierodiaconul Ambrozie. Seara – vecernia la parohia Victoria și sfințirea troiței din fața bisericii.

• **Luni, 10 noiembrie.** A săvârșit vecernia în Catedrala Episcopală „Sfinții Împărați Constantin și Elena” din Sibiu (str. Gheorghe Dima).

• **Marti, 11 noiembrie.** A slujit Sfânta Liturghie împreună cu P.S. Mihail al Australiei și Noii Zeelande, în Catedrala Episcopală.

• **Miercuri, 12 noiembrie.** A slujit Sfânta Liturghie în capela mitropolitană, seara, vecernia cu litie în Catedrala Mitropolitană.

• **Joi, 13 noiembrie** – a susținut conferința cu Media.

• **Vineri, 14 noiembrie.** Lucrări de birou; seara, vecernie la Codlea.

• **Sâmbătă, 15 noiembrie.** A slujit Sfânta Liturghie, iar seara, vecernia cu litie, în Catedrala Mitropolitană.

Seminarul despre violența domestică adresat clerului ortodox din Arhiepiscopia Ortodoxă a Sibiului

Biroul de Asistență Socială al Arhiepiscopiei Ortodoxe Române a Sibiului, cu binecuvântarea Înaltpreafințitului Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolit al Ardealului, în colaborare cu Academia Evanghelică Transilvania Sibiu și cu Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus a organizat două seminarii de consiliere pastorală specifică pentru cazurile de violență domestică. Acestea s-au desfășurat în perioada 10-14.11.2008 în Aula Academiei Evanghelice Transilvania Sibiu și în perioada 17-20.11.2008, în Aula Academiei „Brâncoveanu”, Mănăstirea Sâmbăta de Sus. Seminariile au fost o continuare a celor organizate în această primăvară și se înscriu în ciclul de cursuri pastorale cu tematică socială organizate trimestrial de Biroul de Asistență Socială al Arhiepiscopiei Sibiului. La seminarul organizat la Sibiu, cuvântul de deschidere a fost adresat de către PC. Pr. Prof. Dumitru Abrudan, consilier cultural, în calitate de reprezentant al ÎPS Dr. Laurențiu Streza, Arhiepiscopul Sibiului și Mitropolit al Ardealului, iar la cel de la Mănăstirea Brâncoveanu – Sâmbăta de Sus, de d-na Gerlinde Gabler-Braun, consilier social.

Tematica seminariilor a fost următoarea:

1. Rolul preotului în soluționarea cazurilor de violență domestică (emoțională, verbală și fizică);

2. Modalități de intervenție;

3. Cauzele violenței domestice;

4. Terapia de recuperare din violența domestică conform Teologiei Ortodoxe;

5. Modalități de stopare a violenței în familie (inclusiv jocuri de rol);

6. Teologia abuzului domestic: de ce este în primul rand o chestiune spirituală?

Trainer în cadrul acestor seminarii a fost domnul Steve Acheson din Statele Unite ale Americii, consilier pastoral acreditat, fost preot luteran, convertit la Ortodoxie în anul 2005. În prezent este director executiv – Life Management Systems, pregătește instructori și implementează cursuri de specializare în consilierea maritală și familială, violență domestică și recuperarea din adicții.

La aceste seminarii au participat preoți din protopopiatele județelor Sibiu și Brașov (unii dintre ei împreună cu soțiile), asistenți sociali și studenți ai Facultății de Teologie din Sibiu. De asemenea au participat și invitați din Arhiepiscopia Iașului și Arhiepiscopia Craiovei.

Biroul de Asistență Socială al AOR – Sibiu

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se primesc pe adresa:

Redacția „Telegrafului Român”, 550179 – Sibiu, Str. Mitropoliei nr. 35

E-mail: telegrafulroman@yahoo.com

Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ISSN 1223-8392

COMITET REDACȚIE „TELEGRAFUL ROMÂN”:

Î.P.S. Dr. Laurențiu Streza – președinte; P.S. Dr. Andrei Făgărășanul – vicepreședinte; Pr. Prof. Dr. Dumitru Abrudan – redactor șef; Dr. Ștefan Toma – secretar de redacție; Pr. Cristian Vaida – secretar de redacție adj.; Pr. Prof. Acad. Dr. Mircea Păcurariu – membru; Pr. Prof. Dr. Ovidiu Moceanu – membru; Pr. Lect. Dr. Nicolae Moșoiu – membru

TEOLOGIE ȘI SPIRITUALITATE ORTODOXĂ

Pr. Dr. SAVU POPA, *Urmele lui Mihai Viteazul în sarea de la Ocna Sibiului. Cronică religioasă, etnografică și memorialistică* (Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2008, 286 p.) și *Ocna Sibiului, un popas pe drumul sării. Cronică istorică* (Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2008, 376 p.).

Printre cele mai alese bucurii care se pot face unei comunități românești la vremea de derută identitară de astăzi este o carte a istoriei locale. De aceea în anii din urmă Arhiepiscopia a cerut preoților săi, unii dintre ei rămași ultimii localnici cu posibilități de redactare a unei astfel de lucrări, să urmeze dezvoltarea unor proiecte de acest gen, multe fiind deja încheiate în volume de reală valoare. Părintele Protopop al Sibiului, Pr. Dr. Savu Popa, vrednic paroh în Ocna Sibiului, a reușit să aducă dinaintea cititorilor săi două astfel de lucrări: *Urmele lui Mihai Viteazul în sarea de la Ocna Sibiului. Cronică religioasă, etnografică și memorialistică* (Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2008, 286 p.) și *Ocna Sibiului, un popas pe drumul sării. Cronică istorică* (Ed. Universității Lucian Blaga, Sibiu, 2008, 376 p.). Este cât se poate de clar că evidențierea prin metafora „sării” vizează, pe de o parte, trecutul oneresc, șters de nenumărate vitregii din manualele de istorie ale Neamului, dar și capacitatea de conservare în jurul marilor valori etnice și creștine a credincioșilor din Ocna Sibiului, gemă de mare preț în colierul istoric al României de astăzi.

Veți parcurge pagini de neuitat, documente și evenimente unice – unele inedite – scrise, conservate și descrise cu ferocitatea copilului din Ocna Sibiului ajuns preot, dublat de un fin observator și trăitor al vieții cotidiene de după anii 1990, ani de transformare, decădere și iarăși restaurare a conștiinței cetățenilor unei localități vechi întocmai cât istoria extragerii sării din minele daco-romane. Periplusul este realizat de către Părintele Savu Popa după o cronologie istorică strictă, dublată de o cronologie a inimii omului dedicat cercetării amănunțite a rădăcinii prezentei comunități românești din zonă. Dincolo de tărâmul de basm al unei istorii trecute, cititorul se întâlnește cu personajele unei istorii ardente, pline de greutate și biruințe, de moarte și de învieri valorice, asemenea întregului spațiu al Mărginimii, asemenea întregului spațiu ardelean.

Dincolo de bucuria lecturii rămâne efortul remarcabil al unui preot, distins cărturar de veac XXI, care încearcă să restaureze istoria comunității din Ocna Sibiului din lecția propriei sale istorii. Binecuvântând munca, felicităm rodnicia unei astfel de lucrări.

Pr. VASILE GRĂJDIAN, *Studii de Teologie imnografică*, Ed. Universității Lucian Blaga din Sibiu, 2008, 350 pg.

Cine cunoaște efortul Părintelui Profesor Vasile Grăjdan de la catedra de muzică bisericească a Facultății noastre de Teologie „Andrei Șaguna” din Sibiu, de a pune în valoare valorile practice și teoretice ale cântării bisericești, ale imnografiei și imnologiei ortodoxe, va găsi în ultima sa lucrare, „*Studii de Teologie imnografică*” (Ed. Universității Lucian Blaga din Sibiu, 2008, 350 p.), suficiente motive de plăcută lectură. Preocupat de aspectele teologice ale imnografiei Bisericii Ortodoxe, de identificare și tratarea unor teme cu specific – cum este cazul studiilor privitoare la „Trupul lui Hristos”, mariologia și eclesiologia cântării ortodoxe, fundamentarea ei biblică și filonul său spiritual – precum și a unui vast excurs de teologie practică, cu specific axat pe spiritualitatea și teologia omului în suferință în imnografie precum și aspectele omiletice reliefate în Voscesnele Împăratului Leon al VI-lea Înteleptul. Toate aceste parcursuri propun o unitate de cercetare aparte, într-un limbaj teologic suplu, marcat de sobrietate și bună cunoaștere științifică. Recomandând lucrarea pentru lectură ne bucură modul în care, și de această dată, textul liturgic naște o teologie profundă și practică deopotrivă.

SFÂNTUL PROCLU AL CONSTANTINOPOLULUI, *Omilia la Nașterea Domnului*, Ed. Sophia – Cartea Ortodoxă, București, 2008, 142 p.

Într-o reușită traducere a *Paraschivei Grigoriu* și beneficiind de o interesantă Postfață a Părintelui Jan Nicolae, a apărut la editura bucureșteană Sophia – Cartea Ortodoxă, corpul de Omilia la Nașterea Domnului a Sfântului Proclu al Constantinopolului. Prin conținut și exprimare op-ul editat acum dintâi pe limbă românească, bucură lectorul, oferind o iconologie textuală de excepție asupra Crăciunului. Jubilație poetică, ancorată în stilul omiletic mariologic, dus mai departe de Sf. Roman Melodul, Sfântul Proclu poate fi gustat astăzi cu savoarea de odinioară pe care o resimțeau creștinii cetății lui Constantin cel Mare. Marcat de o largă exigență exegetică, atent la definirea unei hristologii ascendente, ante-Efes, derivare fundamentală din hristologia post-niceeană, textul Sfântului Proclu merită parcurs, mai ales acum, în ambianța Crăciunului. Rămâne o lectură obligatorie în vederea unei bune ancorări omiletice a retoricii de amvon din zilele noastre.

Mitropolitul LAURENȚIU

Abonamentul pe 2009 este de 30 lei

COD IBAN RO34 RNCB 0227 0360 5879 0001.

Pentru SUA abonamentul este de 25 dolari

COD IBAN RO28 RNCB 0227 0360 5879 0012.

Pentru Europa abonamentul este de 15 euro

COD IBAN RO76 RNCB 0227 0360 5879 0021.

BCR Sibiu, Str. Emil Cioran nr. 1. Cod fiscal 44 79 403.